

УЧНІВСЬКІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОЕКТИ ЯК ФОРМА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Галушко С.О., Гуріненко Н.О.

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

У Національній доктрині розвитку освіти України наголошується необхідність забезпечення всебічного розвитку, гармонійності й цілісності особистості, розвитку її здібностей та обдарувань, збагачення на цій основі інтелектуального потенціалу народу. Тому на особливу увагу заслуговують сучасні технології навчальної і педагогічної діяльності, які враховують індивідуальні особливості та здібності учнів. Це уможливить перехід до особистісно-орієнтованої освіти на основі пошуку оптимальних шляхів задоволення освітніх потреб, і якнайповнішого розкриття можливостей особистості, мотивації її неперервної освіти [1].

Нині перед учителями постало завдання переглянути принципи організації екологічної освіти з огляду на профілізацію старшої школи, вимоги сьогодення щодо рівня компетенції випускника, реалії розвитку соціально-економічної сфери нашої держави.

З погляду на вище зазначене, варто окреслити таку форму роботи, як учнівські проекти. Проектна діяльність учнів — це спосіб досягнення дидактичної мети шляхом детальної розробки проблеми, вона має завершитись реальним результатом, який можна представити відповідно оформленим. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в практичній діяльності. На думку науковців, щоб досягнути такої мети, треба навчити учнів самостійно мислити, окреслювати і розв'язувати проблеми, інтегрувати знання з різних навчальних предметів, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, прогнозувати наслідки реалізації різних варіантів [2].

Використання проектів передбачає самостійну індивідуальну роботу учнів, розраховану на певний проміжок часу.

Індивідуалізація навчання — один з принципів дидактики. Зміст цього принципу полягає в такій організації навчального процесу, при якому вибір методів, прийомів і темп навчання враховує індивідуальні відміни учнів, рівень їх здібностей до навчання. Навчальний процес повинен не просто пристосовуватись під власний рівень знань і умінь учнів, а орієнтуватись на розвиток мислення, пізнавальних можливостей.

Часто індивідуальний підхід розуміється як ліквідація прогалин після уроків та під час їх проведення. Розуміння вчителем значущості процесу засвоєння екологічного навчального матеріалу учнями, в залежності від їх індивідуальних особливостей, дає можливість реалізувати індивідуальний підхід. У школярів по різному розвинені розумові операції, сформовані прийоми мисленевої діяльності, у кожного учня своя «зона найближчого розвитку». Аналіз методичної літератури показує, що проблема індивідуального навчання часто розв'язується без урахування мети розвитку мислення [3].

Організація індивідуального підходу до навчання екології є одним із складних питань. Ми розглядаємо нову, цікаву форму проведення індивідуальної роботи, в ракурсі розвитку розумової діяльності — метод проектів.

Застосування даної форми навчання, на нашу думку, зумовлена її ефективністю щодо розвитку пізнавальних навичок учнів, критичного

продуктивного мислення, вмінь самостійно конструювати власні знання, орієнтуватися в інформаційному просторі.

В останні роки метод проектів досить успішно впроваджується у вітчизняну систему освіти учнів різних вікових груп, про що свідчать, зокрема численні перемоги українських школярів на міжнародних олімпіадах екологічних проектів.

На сьогодні вміння ефективно організувати проектну діяльність учнів — показник високого рівня професійної компетентності вчителя, оволодіння ним прогресивними технологіями навчання і виховання, недарма навчальні проекти відносять до освітніх технологій ХХІ ст. Вибір тематики навчальних проектів залежить від змісту основного курсу, спектрів пізнавальних інтересів учнів та психологічної характеристики їх вікової групи, конкретних умов соціокультурного і природного середовища, специфіки інформаційного простору.

Екологічні проекти можуть бути: творчими, рольовими, інформаційними, практичними тощо. Така різноманітність проектів дає можливість врахувати запити учнів, їх теоретичну і практичну підготовку. Ми пропонуємо для учнів профільного природничого класу таку тематику екологічних проектів:

- «Біосфери: вчора, сьогодні, завтра»;
- «Земля наш дім»;
- «Річка мого дитинства»;
- «В гаю заграли проліски»;
- «Сторінками Червоної книги Полтавщини»;
- «Сусіди по планеті»;
- «Проекти екологічної стежки» (біотопи, маршрут, зупинки за вибором учня).

У ході організації індивідуальної роботи по складанню екологічних проектів ще виникає багато труднощів. Вони пов'язані з тим, що така робота вимагає творчого підходу, врахування запитів шкільного колективу, та індивідуальних можливостей учнів. Разом з тим індивідуальне виконання екологічних проектів сприяє розвитку творчої активності, уможлиблює профорієнтаційну роботу, реалізує екологічне виховання.

Література

1. Афонина Г.М. Педагогіка: Курс лекцій и семинарские занятия. — К.: Фенікс. — 2002.
2. Додаткова освіта з біології у сучасній школі /за ред. В.В. Вербицького. — К.: НЕНЦ, 2003.
3. Унт И. Индивидуализация и дифференциация обучения. — М.: Педагогика, 1990. — 176с.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ РІДКІСНИХ РОСЛИН У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ БІОЛОГІЇ

*Гапон С.В., Бут А.А., Гайдук О.А.
Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Збереження біорізноманіття, його генофонду і ценофонду є одним